

Ukrainian Student Migration to Poland

Olha Bilyakovska

Individual Differences Psychology Department, John Paul II Catholic University of Lublin, Poland, 14 Raclawickie Ave.,
E-mail: bilyakovska@gmail.com

On a global scale, educational migration is steadily growing in importance, thus becoming an essential part of international migration. There are an increasing number of people who undertake studies abroad. The states and education establishments try to attract international students by creating favourable educational environment for them and widely promoting the institutions. Therefore, the so-called international trade in educational services is being developed.

People having chosen to study abroad constitute a particular group of migrants whose primary aim of moving to another country is to obtain education. Being abroad, they take part in a new society not only as students, but also as representatives of their countries.

First international students appeared in Poland as early as in the 1950s. After political changes in the 1990s, Poland has opened itself to Ukrainian students. Then special educational programmes for students of Polish descent residing in the former Soviet Union were established.

Nowadays, more than two thousand Ukrainians study in Poland. Some of them study on a full-fee paying basis, while the others are on scholarships from the Polish government and a variety of educational foundations. The main reasons for choosing Poland as a country to study in include: the Polish origin, family and relatives in Poland and high level of education. Ukrainian student migration to Poland is also facilitated by the Polish government policy. A range of acts on Ukrainian students' employment in Poland during and after studies without special work permits were introduced, in particular.

Educational migration is a certain challenge to both Poland and Ukraine. The host country should provide favourable education and living environment for international students, while Ukraine should be interested in attracting people with high education level in order to enhance the development of the country.

Освітня міграція українців до Польщі

Ольга Біляковська

Кафедра Психології Індивідуальних Відмінностей, Люблінський Католицький Університет, Польща, м. Люблін, алеї Рацлавіцькі 14,
E-mail: bilyakovska@gmail.com

Головною метою статті є пояснити, що таке освітня міграція і хто такі закордонні студенти. Вказати на характерні риси освітніх мігрантів, які відрізняють їх від інших груп мігрантів. А також представити, якою є освітня міграція українців до Польщі і які основні мотиви вибору Польщі як країни навчання.

Ключові слова – освітня міграція, закордонні студенти, освіта, Польща, Україна.

I. Вступ

Живемо у часі, коли кордони стають щораз непомітнішими і світ поглинає глобалізація. Такий стан речей, як стверджує Скішипняк [4], має позитивне значення, адже відкриває нам нові можливості, зокрема доступ до новітніх технологій, світової культури, якіснішої освіти, ринків праці. Особливо важливим це є для молодшої людини, життя якої лише починається і яка обирає свій шлях відповідно до наявних можливостей.

У світі близько 3 млн. студентів навчаються за кордоном. Десятки тисяч навчальних закладів, зацікавлені у притягненні щораз більшої кількості іноземних студентів. Дедалі частіше проводяться виставки освіти у різних куточках земної кулі.

II. Освітня міграція та закордонні студенти

Освітня міграція є особливим видом міграції, характерними рисами якої є короткотерміновість, більш-менш чітко окреслені часові рамки, обмеження до певної вікової групи, а також мета виїзду – здобуття освіти за кордоном. Як правило, освітня міграція є добровільною.

Закордонні студенти є особливою групою тимчасових мігрантів. Належать до них особи, які здобувають за кордоном вищу, післядипломну та іншу освіту. Із соціологічного погляду ситуація закордонного студента є ситуацією чужого, прибульця, який є в контакті з новим середовищем, іншою культурою і іншим суспільством протягом довшого, але загалом визначеного часу. З одного боку, це вимагає адаптації до середовища і наявних у ньому умов, але з іншого – повне пристосування до культури суспільства, що приймає, не є необхідним. Закордонний студент виконує у новому середовищі кілька ролей: роль молодшої особи, студента, іноземця, представника своєї країни, а також посередника між культурами [2].

III. Студенти з України у Польщі

2001 р. у Польщі навчалось 1693 студентів з України, 2008 р. – 2470 осіб. Вони становлять 18 % усіх іноземних студентів у Польщі. 875 осіб були першокурсниками, 397 – випускниками. Станом на 2008-2009 рр. 25 % студентів з України у Польщі мають польське походження. Українське походження мають 23 % іноземних випускників Польщі [5]. Найчастіше особи з України вивчають гуманітарні та економічні науки. Українці навчаються у більшості воєводських міст Польщі: Варшаві, Познані, Краківі, Вроцлаві, Любліні, Жешові та інших.

Розвитку освітньої міграції українців до Польщі сприяє політика польського уряду. Українці можуть навчатися у Польщі як: стипендіати польської сторони; на комерційній основі; без оплати за навчання і без стипендії; стипендіати сторони, що надсилає, без оплати за навчання, стипендіати навчального закладу[5]. Цікавим є те, що особи, які мають карту поляка (особи польського походження або ті, які багато працюють у польських осередках в Україні) мають можливість розпочати навчання у Польщі на умовах, які мають іноземці, або ж на таких умовах, як і польські громадяни. Серед українців 38 % студентів були звільнені з оплати за навчання. Частина студентів з України отримує стипендію, що є продовженням урядової політики щодо підтримки польських середовищ за кордоном.

Фактором, який може притягувати українських студентів до Польщі, є, звичайно, можливість знайти там роботу. В цьому аспекті політика польського уряду також є сприятливою. Отже, студенти, які навчаються на стаціонарі й мають дозвіл на тимчасове перебування, мають право працювати на території Польщі без отримання спеціального дозволу на роботу[3]. Окрім того, іноземці-випускники польських ВУЗів стаціонарної форми навчання мають також право працювати у Польщі без дозволу на роботу. Така ситуація дає студенту з України можливість вибирати: чи повертатися додому, чи залишатися у Польщі [5].

IV. Мотиви вибору Польщі як країни навчання

Згідно з поширеною теорією притягувальних і відштовхувальних факторів (push-pull factors) особа вибирає навчання за кордоном через те, що її середовище не дає їй можливості здобути омріяну освіту, і вибирає для навчання ту країну і навчальний заклад, які відповідають її потребам [1].

Для студентів з України головними мотивами вибору Польщі як країни навчання є: позитивна оцінка Польщі; попередній контакт із Польщею, що заохотив до навчання в цій країні; польське походження; родина у Польщі; знання польської мови; випадковий вибір; до Польщі було найлегше виїхати; Польща здавалася найбільш привабливою;

польський навчальний заклад здавався найбільш привабливим; кошти, необхідні для того, щоб утримуватися в Польщі, є відносно нижчі ніж в інших країнах; здобута у Польщі освіта надає можливість знайти добру роботу; можливість отримувати стипендію на навчання [5].

Висновок

Країни, які приймають студентів з-за кордону, отримують від цього конкретну економічну користь через отримання оплати за навчання і витрат, пов'язаних із проживанням. А також отримують висококваліфікованих спеціалістів, на освіту яких витратили менше коштів, беручи до уваги те, що не потрібно було надавати їм початкової освіти, а також суспільну користь (якщо студенти залишаються в країні після навчання, покращується демографічна ситуація, розвивається багатокультурність суспільства, що часто є корисним явищем). Крім того, освітня міграція сприяє більшій відкритості й еластичності освітньої системи, що також позитивно впливає на якість освіти. Позитивним є також контакт місцевих та іноземних студентів, який сприяє поширенню знань. Країни, які надсилають студентів, своєю чергою, втрачають своїх громадян, на початкову освіту яких були витрачені кошти. Також з огляду на те, що це особи здебільшого креативні та активні, країна походження втрачає необхідний потенціал для розвитку. Такий підхід звичайно є спрощений, але дозволяє поглянути на освітню міграцію як на важливе питання для обох країн. Освітня міграція українців до Польщі є дуже важливою темою як для Польщі, так і для України, тому потребує докладнішого всебічного дослідження і безперечно відповідних кроків з боку обох країн.

Література

- [1] Mazzarola T., Soutar G. Push pull factors influencing international student destination choice. The International Journal of Educational Management. – 2002.
- [2] Raporty i Analizy Instytutu Polityki Społecznej. Krajobraz dyskryminacji II. Raporty migracyjne, nr 4/2003.
- [3] Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 sierpnia 2006 r. W sprawie wykonywania pracy przez cudzoziemców bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę (DzU z 2006 r. Nr 156, poz. 1116 z późn. zmianami).
- [4] Skrzypniak R. Aksjologiczne aspekty pokoleń „Wielkiej emigracji” – studium porównawcze. / K. Przybycień // Społeczno pedagogiczne skutki wielkiej emigracji zarobkowej. – Stalowa Wola, 2007. – s. 73-90.
- [5] Żołędowski C. Studenci zagraniczni w Polsce. Motywy przyjazdu, ocena pobytu, plany na przyszłość. – Warszawa, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2010.